

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : A.01.0.GNS.0.10.00.00/120.07[7/2073]-59080- 6665
Konu : Soru önergesi

09 Ocak 2012

Sayın Oğuz OYAN
İzmir Milletvekili

İlgi: 9/12/2011 tarihli ve (7/2073) esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Görülmekte olan bir davanın iddianamesinde milletvekillerinin yazılı ve sözlü açıklamalarının suç delilleri arasında yer almasına ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.
Saygılarımla.

Prof. Dr. Mehmet SAĞLAM
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

EK:
Soru cevabı (1 sayfa)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

CEVAPLAR : 1, 2, 3.- Anayasanın 83 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar. “Teşrii masuniyet” olarak da bilinen yasama sorumsuzluğu milletvekillerinin görev süresine bağlı olmadığından mutlak ve süreklidir. Bu sebeple yasama sorumsuzluğu kapsamındaki oy, söz ve düşünceler hakkında hem milletvekilliği döneminde hem de milletvekilliğinden sonra sorumlu tutulamazlar. Yasama sorumsuzluğu müessesesi, milli iradeyi temsil eden milletvekillerinin kendilerini hiçbir hukuki ve cezai tehdit altında hissetmeksizin oy, söz ve görüşlerini özgür bir şekilde kullanabilmelerine yönelik kişiliklerine bağlı özel bir koruma yöntemidir.

Doktrinde yasama sorumsuzluğu kapsamındaki oy, söz ve düşüncelerin mahkemelerde delil olarak kabulüne hukuki bir engel olmadığını savunanlar olduğu gibi bunların delil olarak kabulünün hukukî mümkün olmadığını savunanlar da bulunmaktadır. Ancak başta Anayasa Mahkemesi olmak üzere diğer yüksek mahkemeler ve ilk derece mahkemeleri, bakmakta oldukları davalarla ilgili yazılı ve sözlü önergesi ile cevaplarını, Meclis araştırması ve genel görüşme açılmasına dair önergeleri ve Meclis araştırması komisyonunun ve diğer komisyonların raporlarını kararlarında değerlendirmektedirler. Bu kapsamda mahkemeler ve Cumhuriyet savcılıkları tarafından zaman zaman söz konusu bilgi ve belgeler TBMM Başkanlığından talep edilmekte ve bu talepler hakkında gerekli inceleme ve araştırma yapılarak bilgi ve belge ilgili makamlara gönderilmektedir.

Anayasa Mahkemesi de bazı kararlarında yasama sorumsuzluğu kapsamındaki oy, söz ve düşünceleri delil olarak değerlendirmiştir. Mahkeme yasama sorumsuzluğu kapsamındaki oy, söz ve düşüncelerin değerlendirilmemesi gerektiği iddiası hakkında şu değerlendirmeyi yapmıştır: “Anayasanın bu kuralıyla, Meclis çalışmalarında ulusal istencin en iyi biçimde yansıtılması bakımından Milletvekillerinin görevlerini hiçbir etki altında kalmadan yapabilmeleri için kişiliklerine bağlı özel bir koruma getirilmiştir. Bu korumadan parti tüzelkişiliğinin yararlanması söz konusu olamaz.” (Esas: 1997/1, Karar: 1998/1, Karar Tarihi: 16/1/1998, Siyasi Parti Kapatma)

Yargıtayın da yasama sorumsuzluğu kapsamındaki oy, söz ve düşüncelerin tazminat hukuku bağlamında fiili hukuka uygun hâle getiren bir mahiyet arz etmediği ve dolayısıyla sorumsuzluk kapsamındaki fiillerden dolayı tazminata hükmedilmesine bir engel bulunmadığına ilişkin kararları da yasama sorumsuzluğu kapsamındaki oy, söz ve düşüncelerin değerlendirildiğini göstermektedir.

Anayasanın 138 inci maddesinde hâkimlerin, görevlerinde bağımsız olduğu ve Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verdiği, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği; tavsiye ve telkinde bulunamayacağı, görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı ve yasama ve yürütme organları ile idarenin, mahkeme kararlarına uymak zorunda olduğu; bu organlar ve idarenin, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremeyeceği ve bunların yerine getirilmesini geciktiremeyeceği belirtilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, önergenizde bahse konu hususlarla ilgili Başkanlığımızca yapılacak herhangi bir işlem bulunmamaktadır.